

BÖLÜM 6

JİNEKOLOJİK KANSER HASTALARININ BAKIMINDA DİJİTAL SAĞLIK VE TEKNOLOJİ TABANLI HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Çisem BAŞTARCAN¹

GİRİŞ

Jinekolojik kanserler, kadınlarda morbidite ve mortalitenin önde gelen nedenlerinden biridir. Amerikan Kanser Birliği'nin 2024 verilerine göre, 2.001.140 yeni kanser tanısı arasında 116.930'unun jinekolojik kanser olguları olduğu bildirilmektedir. Aynı verilere göre, jinekolojik kanser nedeniyle 33.850 kadın ise yaşamını yitirmiştir (1). GLOBOCAN 2022 istatistikleri, dünya genelinde kadınlarda görülen jinekolojik kanser yükünü; serviks (662.301), endometrium (420.368), over (324.603), vulva (47.336) ve vajina (18.819) kanseri olarak bildirmektedir (2). Türkiye Kanser İstatistikleri 2019 raporuna göre, kadınlarda tüm kanserlerin %24,6'sını jinekolojik kanserler oluşturmaktadır. Aynı raporda, jinekolojik kanserlerin türlerine göre dağılımı vulva %0,5, vajina %0,1, serviks %4,5, endometrium %11,2 ve over %7,0 şeklinde belirtilmiştir (3).

Jinekolojik kanser hastalarında erken tanı yöntemlerinde gelişmeler ve tedavi sürecinde ilerlemelerle birlikte, hastaların sağ kalım oranlarında artış görülmektedir (4). Bununla birlikte hastaların tedavi sürecinde ve sonrasında bakım ihtiyaçları oldukça fazladır (5). Yapılan çalışmalarda hastaların tedavi ve sonrasındaki süreçte bilgi almak istedikleri konuların; günlük yaşam aktiviteleri, beslenme, fiziksel aktivite, kanser tedavisinin etkileri, ağrı yönetimi, ilaç kullanımı, görülebilecek komplikasyonlar ve yaşam kalitesi olduğu belirlenmiştir (6-9). Bu noktada, ortaya çıkan ve hızla gelişen dijital sağlık teknolojilerinin, hasta bakımında ve eğitiminde öne çıkan uygulamalar olduğu görülmektedir. Mobil sağlık

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, cisembastarcan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-0101-0094

KAYNAKLAR

1. American Cancer Society. Cancer Facts & Figures 2024. (10/08/2025 tarihinde <https://www.cancer.org/research/cancer-facts-statistics/all-cancer-facts-figures/2024-cancer-facts-figures.html> adresinden ulaşılmıştır).
2. GLOBOCAN. Cancer factsheets 2022. (10/08/2025 tarihinde <https://gco.iarc.who.int/today/en/fact-sheets-cancers> adresinden ulaşılmıştır).
3. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. Türkiye kanser istatistikleri 2025. (10/08/2025 tarihinde <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-istatistikleri> adresinden ulaşılmıştır).
4. Leach CR, Weaver KE, Aziz NM, et al. The complex health profile of long-term cancer survivors: Prevalence and predictors of comorbid conditions. *J. Cancer Surviv. Res. Pract.* 2015;9:239–251. doi: 10.1007/s11764-014-0403-1.
5. Paperák P, Javůrková A, Raudenská J. 2023, Therapeutic intervention in fear of cancer recurrence in adult oncology patients: a systematic review. *J Cancer Surviv.* 2023;17(4):1017-1035. doi: 10.1007/s11764-022-01277-x.
6. Akkuzu G, Kurt G, Guvenc G, et al. Learning needs of gynecologic cancer survivors. *J Cancer Educ.* 2018;33(3):544-550. doi:10.1007/s13187-016-1118-y.
7. Gan T, Cheng HL, Tse MYM. A systematic review of nurse-led dietary interventions for cancer patients and survivors. *Asia Pac J Oncol Nurs.* 2021;9(2):81-87. doi: 10.1016/j.apjon.2021.12.013.
8. Giallauria F, Testa C, Cuomo G, et al. Exercise training in elderly cancer patients: A systematic review. *Cancers (Basel).* 2023;15(6):1671. doi: 10.3390/cancers15061671.
9. Vlooswijk C, Janssen SHM, Sleeman SHE, et al. Identifying the informational needs and sources of support of Adolescent and Young Adult (AYA) cancer survivors to inform the development of a digital platform. *Journal of Cancer Survivorship.* 2024. doi: 10.1007/s11764-024-01679-z.
10. Shaffer KM, Turner KL, Siwik C, et al. Digital health and telehealth in cancer care: A scoping review of reviews. *Lancet Digit. Health.* 2023;5:e316–e327. doi: 10.1016/S2589-7500(23)00049-3.
11. WHO. Global strategy on digital health 2020–2025. (10/08/2025 tarihinde <https://www.who.int/docs/default-source/documents/gsdhdaa2a9f352b0445bafbc79ca799dce4d.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
12. US Food and Drug Administration. What is digital health? Sept 22, 2020. (10/08/2025 tarihinde <https://www.fda.gov/medical-devices/digital-healthcenter-excellence/what-digital-health> adresinden ulaşılmıştır).
13. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). Evidence Standards Framework For Digital Health Technologies 2018. (10/08/2025 tarihinde <https://www.nice.org.uk/corporate/ecd7> adresinden ulaşılmıştır).
14. Kemp E, Trigg J, Beatty L, et al. Health literacy, digital health literacy and the implementation of digital health technologies in cancer care: The need for a strategic approach. *Health Promot.* 2021;32:104–114. doi: 10.1002/hpja.387.
15. Pan L, Wu X, Lu Y, et al. Artificial intelligence empowered digital health technologies in cancer survivorship care: A scoping review. *Asia Pac. J. Oncol. Nurs.* 2022;9:100127. doi: 10.1016/j.apjon.2022.100127.
16. Lazarou I, Krooupa AM, Nikolopoulos S, et al. Cancer patients' perspectives and requirements of digital health technologies: A scoping literature review. *Cancers,* 2024;16:2293. doi: 10.3390/cancers16132293.
17. Şimşir İ, Mete B. Sağlık hizmetlerinin geleceği: dijital sağlık teknolojileri. *Journal of Innovative Healthcare Practices (JOIHP).* 2021;2(1):33-39.
18. Sağlık Bakanlığı Sağlık.NET hakkında 2025. (10/08/2025 tarihinde <https://e-saglik.gov.tr/TR,6212/sagliknet-hakkinda.html> adresinden ulaşılmıştır).
19. Ağaç F. Mobil uygulamalar sağlık sistemini kişiselleştiriyor. *Bilişim Dergisi.* 2015;42(174):42-51.

20. Black AD, Car J, Pagliari C, et al. The impact of ehealth on the quality and safety of health care: A systematic overview. *PLoS Med.* 2011;8(1):e1000387. doi: 10.1371/journal.pmed.1000387.
21. Jones SS, Rudin RS, Perry T, et al. Health information technology: an updated systematic review with a focus on meaningful use. *Ann Intern Med.* 2014;160(1):48–54. doi: 10.7326/M13-1531.
22. Buntin MB, Burke MF, Hoaglin MC, et al. The benefits of health information technology: A review of the recent literature shows predominantly positive results. *Health Aff.* 2011;30(3):464–71. doi: 10.1377/hlthaff.2011.0178.
23. Bulut ÖÜ, Kaplan S, Şahin S. Jinekolojik kanserde evde bakım ve teknoloji kullanımı. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi.* 2020;3(2):193-201. doi:10.38108/ouhcd.739104
24. Campbell GB, Kim H, Klinedinst TC, et al. Needs of patients with gynecologic cancer and their caregivers for obtaining mHealth-supported self-management: Focus group study. *JMIR Cancer.* 2024;10:e48465. doi: 10.2196/48465.
25. Andriani L, Saikali L, Plenn E, et al. Telehealth in gynecologic oncology clinical trials qualitative study of patient, researcher, and clinician perspectives. *O&G Open.* 2024;1(4):51. doi: 10.1097/og9.0000000000000051
26. Gray CL, Edirippulige S, Smith AC, et al. Telehealth for nursing homes: the utilization of specialist services for residential care. *Journal of telemedicine and telecare.* 2012;18(3):142-146. doi: 10.1258/jtt.2012.SFT105.
27. Magalhães B, Fernandes C, Santos C, et al. The use of mobile applications for managing care processes during chemotherapy systematic review. *Cancer Nurs.* 2021;44(6):e339-360. doi: 10.1097/NCC.0000000000000823.
28. Chung IY, Jung M, Park YR, et al. Exercise promotion and distress reduction using a mobile app-based community in breast cancer survivors. *Frontiers in Oncology.* 2020;9:1505. doi: 10.3389/fonc.2019.01505.
29. Wickline M, Wolpin S, Cho S, et al. Usability and acceptability of the electronic self-assessment and care (eSAC) program in advanced ovarian cancer: A mixed methods study. *Gynecol Oncol.* 2022;167(2):239-246. doi: 10.1016/j.ygyno.2022.09.010.
30. Vogel RI, Niendorf K, Petzel S, et al. A patient-centered mobile health application to motivate use of genetic counseling among women with ovarian cancer: A pilot randomized controlled trial. *Gynecol Oncol.* 2019;153(1):100-107. doi: 10.1016/j.ygyno.2019.01.019.
31. Graetz I, Anderson JN, McKillop CN, et al. Use of a web-based app to improve postoperative outcomes for patients receiving gynecological oncology care: A randomized controlled feasibility trial. *Gynecol Oncol.* 2018;150(2):311-317. doi: 10.1016/j.ygyno.2018.06.007.
32. Vogel RI, Petzel SV, Cragg J, et al. Development and pilot of an advance care planning website for women with ovarian cancer: a randomized controlled trial. *Gynecol Oncol.* 2013;131(2):430-6. doi: 10.1016/j.ygyno.2013.08.017.
33. Rossi A, Frechette L, Miller D, et al. Acceptability and feasibility of a Fitbit physical activity monitor for endometrial cancer survivors. *Gynecol Oncol.* 2018;149(3):470-475. doi: 10.1016/j.ygyno.2018.04.560.
34. Lin H, Ye M, Lin Y, et al. Mobile app for gynecologic cancer support for patients with gynecologic cancer receiving chemotherapy in china: multicenter randomized controlled trial. *J Med Internet Res.* 2023;25:e49939. doi: 10.2196/49939.
35. Santiago AE, Cruz VPG, Furtado RS, et al. Gamified mobile app (MobERAS) for telemonitoring patients in the postoperative period based on the enhanced recovery after surgery program: development and validation study. *JMIR Perioper Med.* 2024;7:e56033. doi: 10.2196/56033.
36. Doosti P, Etemadifar S, Aliakbari F. The impact of a continuous care model utilizing a smart-phone application on quality of life and anxiety levels among gynecologic cancer patients: a randomized controlled trial. *BMC Nurs.* 2024;23(1):706. doi: 10.1186/s12912-024-02391-0.